

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Central (E. Bancov)

Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (V. Movilă, N. Veleva, E. Dvurecenschii)

Î N C H E I E R E

28 noiembrie 2018

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Administrația Națională a Penitenciarelor,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Corneliu Surugiu împotriva Departamentului Instituției Penitenciare a Republicii Moldova privind contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 17 mai 2018 a Curții de Apel Cahul,

c o n s t a ț ă :

La 26 iunie 2017, Corneliu Surugiu a depus cerere de chemare în judecată, solicitând obligarea Departamentului Instituției Penitenciare a Republicii Moldova, să includă în vechimea de muncă pentru acordarea sporului la salariu, a perioadei de activitate în cadrul Serviciului Vamal 02 decembrie 1991 – 25 martie 2005.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 16 decembrie 2014, conform Ordinului Ministerului Justiției nr. 547 și pct. 34 lit. a) din Regulamentul cu privire la satisfacerea serviciului de către efectivul de trupă și corpul de comandă din sistemul penitenciar al Ministerului Justiției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950 din 14 octombrie 1997, a fost angajat, prin transfer, în funcția de specialist a Serviciului juridic al Penitenciarului nr. 5 Cahul, cu acordarea gradului special căpitan de justiție, echivalându-i-se gradul special din cadrul Serviciului Vamal de căpitan al serviciului vamal.

Prin ordinul nr. 31 ef din 31 ianuarie 2017 al Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al Republicii Moldova, i-a fost calculat stagiul pentru fixarea soldei în procente în mărime de 13 ani 09 luni 01 zile, la data de 01 ianuarie 2017, nefiindu-i inclusă perioada 02 decembrie 1991 – 25 martie 2005, activată în cadrul Serviciului Vamal.

S-a adresat cu cerere către Departamentul Instituțiilor Penitenciare, solicitând să-i fie inclusă în vechimea în muncă pentru plata sporului la salariu perioada 02 decembrie 1991 – 25 martie 2005 de activitate în cadrul Serviciului Vamal, la care a primit refuz.

Consideră că, răspunsul Departamentului Instituțiilor Penitenciare poartă un caracter vădit ilegal, acesta fiind emis contrar procedurii stabilite de legislație.

A menționat că perioada 02 decembrie 1991 – 25 martie 2005 când a activat în cadrul Serviciului Vamal, cade sub incidența art. 3 din Regulamentul cu privire la modul de calculare a perioadei de muncă în vederea acordării sporului pentru vechime în muncă personalului din unitățile bugetare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 801 din 20 iulie 2007, iar angajații Serviciului Vamal sunt salarizați în baza Rețelei tarifare unice.

Prin hotărârea din 16 octombrie 2017 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Corneliu Surugiu împotriva Departamentului Instituții Penitenciare al Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind obligarea calculării perioadei 02 decembrie 1991 – 25 martie 2005 pentru spor la salariu.

Pentru a decide astfel, instanța de fond a constatat că calcularea stagiului pentru plata sporului procentual a fost efectuată în conformitate cu Instrucțiunea cu privire la stabilirea stagiului pentru plata sporului procentual a vechimii în muncă a colaboratorilor sistemului penitenciar al Ministerului Justiției al Republicii Moldova, aprobată prin ordinul Ministerului Justiției al Republicii Moldova nr. 98 din 19.03.1998. Astfel, potrivit punctului 2 și 2.3 din instrucțiunea sus menționată, în stagiul de serviciu pentru plata sporului la vechimea în muncă, colaboratorilor sistemului penitenciar MJ RM indiferent de întreruperea serviciului sunt incluse: perioada serviciului în Forțele Armate și Securității Naționale a RM, Departamentul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, cât și serviciul în subdiviziunile Forțelor Armate, organelor securității naționale. Perioada solicitată de reclamant 02 decembrie 1991 – 25 martie 2005 nu a fost inclusă pentru acordarea sporului, deoarece Serviciul Vamal a fost inclus în sistemul organelor securității statului, reglementat prin Legea nr. 619 din 31.10.1995 privind organele securității statului, doar în anul 2005, prin Legea nr. 11 din 17.02.2005 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 25 martie 2005.

Prin decizia din 17 mai 2018 a Curții de Apel Cahul, s-a admis apelul declarat de către Corneliu Surugiu, s-a casat integral hotărârea din 16 octombrie 2017 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, cu emiterea unei hotărâri noi.

S-a admis acțiunea depusă de Corneliu Surugiu și s-a obligat Administrația Națională a Penitenciarelor să includă în vechimea de muncă pentru acordarea sporului la salariu a perioadei 02 decembrie 1991 – 25 martie 2005 de activitate de către Corneliu Surugiu în cadrul Serviciului Vamal.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, a constatat că hotărârea primei instanțe privind respingerea ca fiind neîntemeiată a acțiunii depuse de Corneliu Surugiu a fost adoptată pripit, fără a se lua în calcul toate circumstanțele de fapt și cu interpretarea eronată a normelor de drept.

Instanța de apel a reținut argumentul apelantului precum că perioada din 02 decembrie 1991 – 25 martie 2005 de activitate în Serviciul Vamal a lui Surugiu Corneliu, unde a activat până la 15 ianuarie 2014, trebuie să fie inclusă în vechimea în muncă. Faptul că până în prezent nu a fost elaborat și aprobat un astfel de regulament, care ar soluționa problema dată pentru angajații sistemului penitenciar al R. Moldova a creat un vacuum în reglementarea raporturilor date. La moment, însă se atestă că raporturile de calculare a vechimii în muncă pentru stabilirea sporului la salariu nu sunt reglementate uniform, pentru persoanele

transferate din alte servicii de stat în cadrul sistemului penitenciar (organe de drept), fapt care denotă prezența elementelor de discriminare și inechitate.

Potrivit Legii nr.300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, care a intrat în vigoare la 16 mai 2018, Administrația Națională a Penitenciarelor este succesorul în drepturi a Departamentului Instituției Penitenciare a RM. În art.57 al Legii menționate, sunt indicate perioadele care urmează a fi incluse în calcularea vechimii în serviciu pentru stabilirea sporului la salariu pentru vechime în muncă, prevederi care lărgesc cercul persoanelor care activau în organele apărării naționale, securității statului și ordinii publice și cărora la calcularea vechimii în serviciu pentru stabilirea sporului la salariu pentru vechime în muncă este necesar de inclus chiar și anii de activitate în perioada URSS, iar apelantul a solicitat includerea în vechimea în muncă perioada din 02 decembrie 1991 – 25 martie 2005 activată în Departamentul Vamal și Serviciul Vamal, unde a muncit până în anul 2014. Instanța de fond nu a ținut cont de faptul că refuzul de a-i include în vechimea de muncă a perioadei de activitate până la 25 martie 2005, îl plasează pe Surugiu Corneliu într-o poziție de inechitate față de alte persoane ce activează în organele de stat, care și până în a.2005 se considerau organele apărării naționale, securității statului și ordinii publice.

La 23 august 2018 Administrația Națională a Penitenciarelor a declarat recurs împotriva deciziei din 17 mai 2018 a Curții de Apel Cahul, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului recurentul a indicat prevederile art. 432 alin.(1), alin.(2) lit.c) și alin.(4) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel nu a efectuat o apreciere justă a tuturor circumstanțelor cauzei și nu a apreciat argumentele intimatului, care au fost respinse fără motivare. Administrația Națională a Penitenciarelor a respectat cu strictețe legislația în domeniu și a calculat vechimea pentru spor la salariu în conformitate cu normele legale, din momentul în care Serviciul vamal a fost recunoscut organ de securitate a statului. Decizia Curții de Apel se axează doar pe careva elemente de discriminare și inechitate în raport cu Corneliu Surugiu, prin faptul neinclusiei perioadei solicitate, însă nu s-a făcut trimitere la acte legislative ce vizează cauza dată.

A menționat că instanța de apel nu a indicat temeiurile de ilegalitate a actului administrativ în fond, situație care afectează legalitatea hotărârii emise. Concluziile instanței se rezumă doar la citarea prevederilor CEDO, care nu oferă instanței de judecată competența de anulare a actului administrativ, fără a efectua o apreciere justă a tuturor circumstanțelor speței prin prisma temeiurilor de ilegalitate enumerate exhaustiv de legiuitor.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 17 mai 2018 a Curții de Apel Cahul a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 15 iunie 2018 (f.d. 102), însă la dosar lipsește dovada recepționării acesteia. Astfel, recursul declarat la 23 august 2018 de către Administrația Națională a Penitenciarelor, se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 22 octombrie 2018, în adresa intimatului, a fost expediată copia recursului declarat de Administrația Națională a Penitenciarelor cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

La 07 noiembrie 2018 Corneliu Surugiu, a depus referință solicitând respingerea recursului ca neîntemeiat și menținerea deciziei din 17 mai 2018 a Curții de Apel Cahul, pe motiv că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de casare a deciziei.

În conformitate cu art. 439 alin.(2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Administrația Națională a Penitenciarelor, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară,

sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit.a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Administrația Națională a Penitenciarelor, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursurile declarate nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărîre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle vs Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Latourniere vs Franța*, 10 decembrie 2002, parag.2; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74). De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs, care întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr.2), 13 ianuarie 2009, parag.24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag.45 sau *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a

considera inadmisibil recursul declarat de Administrația Națională a Penitenciarelor.

În conformitate cu art.art. 270, 433 lit.a), 440 alin.(1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Administrația Națională a Penitenciarelor.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh